

HAWWAR KISSA

ကျီးကန်း ပုံပြင် THE CROW'S TALE

Hawwar Kissa (The Crow's Tale) is a popular Rohingya folktale attributed to the scholar Maulvi Arif.
Translated into English and Burmese by Shahida Win
Rohingyalish transcription by Shahida Win and Asmoth Ullah
Revised and edited by Rezaul Karim and Shahirah Majumdar
Art direction and design by David Palazón
Illustrated by Enayet Khan

Copyright © 2020 International Organisation for Migration (IOM). All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the author/s.

Canada

 Sweden
Sverige

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

UKaid
from the British people

HAWWAR KISSA

ကျီးကန်း ပုံပြင်

THE CROW'S TALE

Trilingual edition

Illustrated by Rohingya artist
Enayet Khan

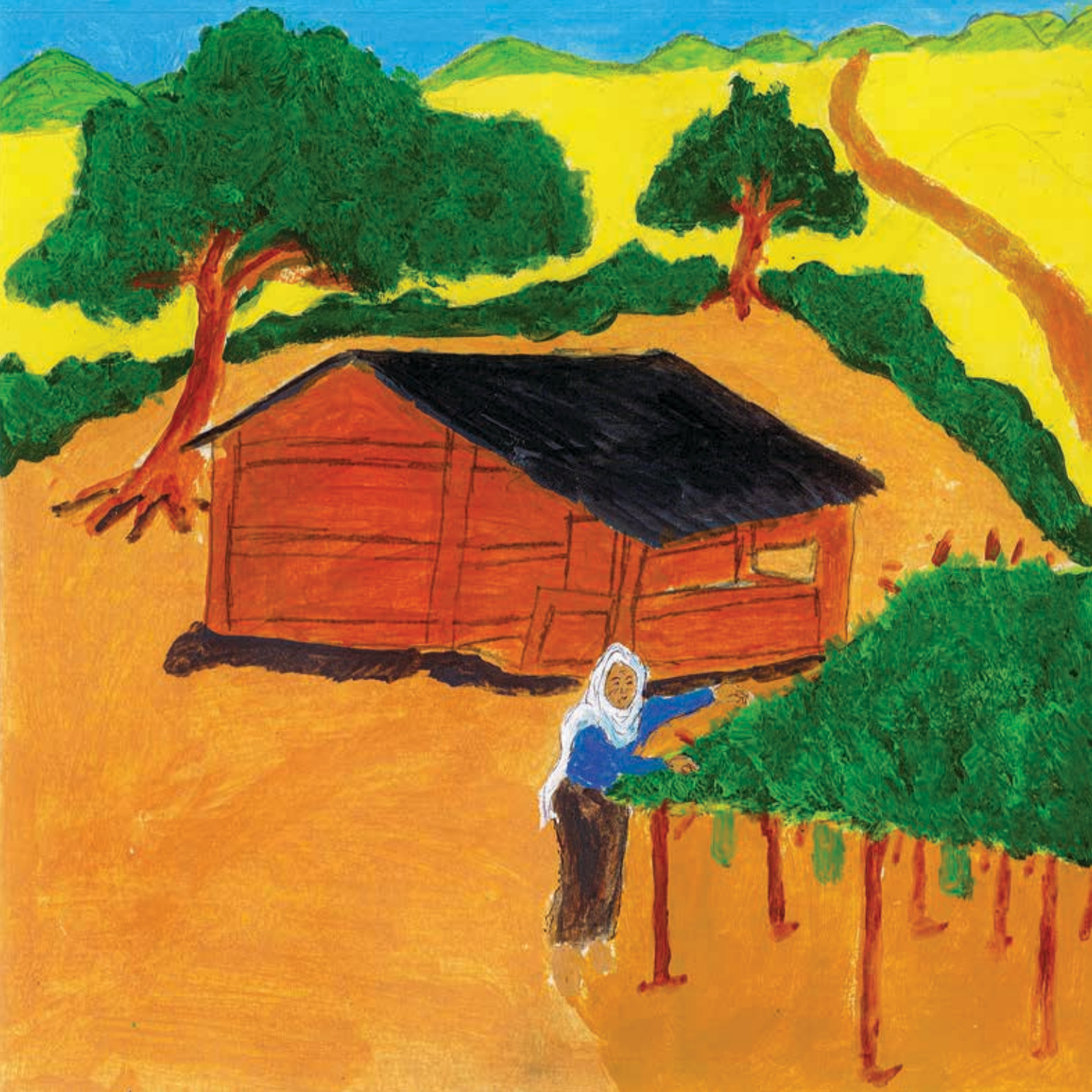

ROHINGYA
CULTURAL
MEMORY
CENTRE

Akbar, aggwa boùra maya
foùà zeba zolor dake take
tou. Hebattun akkan fa`l
bagam ashil.

တစ်ချိန်တုန်းက တော အနီးအနားမှာ နေထိုင်သော
အဖွားအို တစ်ဦး ရှိခဲ့ပါတယ်။ သူ့မှာ သခွားသီး ခြံတစ်ခြံ
ရှိခဲ့ပါတယ်။

Once, there was an old woman who lived near
the forest. She had a garden of cucumber plants.

Aggwa hawwa outton oüre
geye bade hawyede:
Añattun aggwa faàl laar.
Mehirbane gore añre aggwa de?
Boùra beçre owa ye hawill de:
Tui hañsra hoss. Tour tud hañsra.
Foila tour tud dui fela.

ကျီးကန်း တစ်ကောင် ယုံသန်း ရောက်ရှိလာပြီး ဤသို့ ပြောခဲ့လေ၏။ "ကျွန်တော် သခွားသီး တစ်လုံး စားချင်ပါတယ်။ ကျေးဇူးပြု၍ ကျွန်တော့်ကို သခွားသီး တစ်လုံး ပေးပါလား? အဖွားအိုက ဤသို့ ပြန်ပြော၏ သင်ဟာ အသေကောင်ပုပ်တွေ စားတဲ့ အကောင် ဖြစ်ပါတယ်။ သင့်ရဲ့နှုတ်သီး ညစ်ပတ်နေပါတယ်။ အရင် နှုတ်သီးကို ရေဖြင့် ဆေးလိုက်ပါ။"

A crow flew over and said:
I want a cucumber. Please will you give me one?
The old woman said:
You eat carrion. Your beak is dirty. Wash your beak first.

Hawwa owa geye zare aggwa
maya fouà fouirot hebar hoor
du ùer. Zeñtte maya fouà
owaye dekil. Hawwa owa aayer
fañnir hikka, Hebaye hawye de:
*Oh hawwa! Tui hañsra hoss.
Tour tud hañsra. Kesso maçe
aan aggwa añre banai tou.
Hey añre owat fañni borr tour
tud dui balla.*

ထိုနောက် ကျီးကန်းက ရေကန်သို့ သွားပါတယ်။
ထိုရေကန်မှာ အမျိုးသမီး တစ်ဦး အဝတ်လျှော်နေပါတယ်။
အမျိုးသမီးက ကျီးကန်း ရေထဲ ဆင်းလာနေသည်ကို
မြင်သော အခါ ဤသို့ ပြော၏ "အို ကျီးကန်း! သင်ဟာ
အသေကောင်ပုပ် စားသော သတ္တဝါ ဖြစ်ပါတယ်။ သင်၏
နှုတ်သီးမှာ ညစ်ပတ်နေပါတယ်။ ရွံ့မြေ ယူလာပြီး အိုး
ပြုလုပ်ပါ။ ထို အိုးဖြင့် ရေခပ်ပြီး သင်၏ နှုတ်သီးကို
ဆေးလိုက်ပါ။"

The crow went to the lake where a woman was rinsing
her clothing. When the woman saw the crow coming
to the water, she said:
*Oh crow! You eat carrion. Your beak is dirty. Bring some
clay to make a pot. Fill that pot with water to wash
your beak.*

Hawwa owa maçeir hare
geye bade hawye:
Maçre ray maçre
Deta ray maçre
Banaitam añre
Tultam ray fañni
Duitam tud
Haitam chil folor gud

ကျီးကန်းသည် ရွှံ့မြေဆီ သွား၍ ဤသို့ ဆိုလေ၏
အို ရွှံ့မြေ ကျေးဇူးပြု၍ ကျွန်တော့်ကို မြေအိုး ပြုလုပ်ရန်
ရွှံ့မြေ နည်းနည်း လောက် ပေးပါ။ ကျွန်တော် ထိုမြေအိုးဖြင့်
ရေခပ်ပြီး မိမိ၏ နှုတ်သီးကို ဆေးကာ သခွားသီး စားရန်
ဖြစ်ပါတယ်။

The crow went to the clay soil and said:
Oh clay!
Please give me some soil.
To make a clay pot
To hold water
To wash my beak
To eat a cucumber

Maçre juab deye:
*Añi dawraw huigeye. Hawraannot
maze, añi fattor roth doilla auizie.
Tui kure no fare bee añre.
Zà muishor dake, tour hàlot
boùza, bade hebar shing ganor
aàros gor. Tarfore añre kurr shing
loire aggwa añre banai tou.
Hebat maze fañni borr tour
tud dui yare faàl haiboulla.*

ရွှံ့မြေက ဤသို့ ပြန်ပြော၏ ငါ မာနေပါတယ်။ နွေရာသီမှာ ကျောက်တုံလို ဖြစ်လာပါပြီ။ မင်း ငါ့ကို မထူးနိုင်ပါဘူး။ ကျွဲ ဆီသွားပြီး မင်း အခြေအနေကို ရှင်းပြ ပြောဆိုလိုက်ပါ။ ပြီးရင် ၎င်း၏ ဦးချိုကို ပေးဖို့ တောင်းဆိုပါ။ ထိုနောက် ရွှံ့မြေအိုး ပြုလုပ်ရန် ဦးချိုနှင့် ငါ့ကို ထူးယူပါ။ သခွားသီး စားရန် ထို ရေအိုးဖြင့် ရေခပ်ပြီး သင့် နှုတ်သီးကို ဆေးပါ။

The clay replied:

I am hard. In the summer, I become like stone. You can't dig me. Go to buffalo, explain your situation, and request his horn. Then dig me with the horn to make a clay pot. Fill it with water to wash your beak to eat a cucumber.

Hawwa owa geye muishor
here bade aáros gojje:

Musha ray musha

Deta ray shing

Kuittam maçre

Banaitam añre

Tultam ray fañni

Duitam tud

Haitam chil folor gud

ကျီးကန်းကလည်း ကျွဲ ဆီသွား၍ ဤသို့ အသနားခံလေ၏။
အို အသင် ကျွဲ ကျေးဇူးပြု၍ ကျွန်ုပ်ကို သင်၏ ဦးချိုကို
ပေးသနားပါ။ ထို ဦးချိုဖြင့် မြေထူးပြီး မြေအိုး ပြုလုပ်ရန်
အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ ထို အိုးဖြင့် ရေခပ်ပြီး ကျွန်တော်၏
နှုတ်သီးကို ဆေးကာ သခွားသီး စားရန် ဖြစ်ပါတယ်။

The crow went to the buffalo and pleaded:

Oh buffalo!

Please give me your horn

To dig the soil

To make a clay pot

To hold water

To wash my beak

To eat a cucumber

Muishe juab deye de:
*Oh hawwa, aṅye aggwa dour
gaa ola januwar. Ken gore aṅye
deyum aṅṅr akkan gar hissa
aṅye zindda tate? Ausse tui aṅṅ
shing haços, Yeyane aṅre duk
debo. Za bagqwar hase, tour
hálot bouza goi, bade tare hou
aṅre maribolla. Tarfore tui loish
aṅṅ shing.*

ကျွဲက ဤသို့ ပြန်ပြော၏ အို ကျီးကန်း...ငါဟာ
ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသော တိရစ္ဆာန် တစ်ကောင်ပါ။ ငါ
အသက်ရှင်နေတုန်း ငါ့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် အစိတ်အပိုင်း
တစ်ခုကို ဘယ်လို ပေးနိုင်မလဲ? တကယ်လို့ မင်း
ငါ့ဦးချိုတွေကို ဖြတ်ယူရင် ငါ နာပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်
ကျားဆီ သွားပြီး မင်းအကြောင်း ပြောပြလိုက်၍ ငါ့ကို
သတ်ခိုင်းလိုက်ပါ။ ထိုနောက် မင်း ငါ့ရဲ့ ဦးချိုတွေကို
ယူနိုင်လိမ့်မယ်။

The buffalo replied:

*Oh crow! I am an animal with a big body. How can I give
you a part of my body when I am alive? If you chop my
horn, it will hurt me. Go to the tiger, explain your situation,
and tell him to kill me. Then you can take my horn.*

Hawwa geye bàgor hase
bade ààros gojje:
Bàgya ray bàgya
Maittam muish
Loitam Shing
Kuittam maçre
Banaitam añre
Tultam ray fañni
Duitam tud
Haitam chil folor gud

ကျီးကန်းက ကျားဆီသွား၍ ဤသို့ အသနားခံခဲ့၏။
အို ကျားမင်းကြီး ကျေးဇူးပြု၍ ကျွန်ုပ်ကို ကူညီပါ။
ကျွဲ ဦးချိုယူနိုင်ဖို့ ကျွဲကို သတ်ပေးပါ။ ကျွန်တော်
မြေအိုးပြုလုပ်ဖို့ ၎င်း ဦးချိုနှင့် မြေထူးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါတယ်။
ထို မြေအိုးဖြင့် ရေခပ်ပြီး ကျွန်ုပ်၏ နှုတ်သီးကို ဆေးကာ
သခွားသီး စားရန် ဖြစ်ပါတယ်။

The crow went to the tiger and pleaded:
Oh tiger!
Please help me kill the buffalo
To take his horn
To dig the soil
To make a clay pot
To hold water
To wash my beak
To eat a cucumber

Bàgge huiye:

*Oh hawwa! Hondilla gore aña
muishore marium? Aña bouraà
bade komzur. Aath tou dut haà
fori bou muishre maittou. Zaa
gaiwar here, tour halot buzza
goi, bade añaalla kesso dut aàn.*

ကျားက ဤသို့ ပြန်ပြော၏ အို ကျီးကန်းရယ် ငါ
အသက်ကြီးလာလို့ အားနည်းသွားပြီ။ ငါ ကျွဲကို ဘယ်လို
သတ်နိုင်မလဲ? ။ ငါ ကျွဲကို သတ်ဖို့ နွားနို့ သောက်ရမယ်။
မင်း နွားမဆီ သွားပြီး မင်း အကြောင်း ရှင်းပြလိုက်ပါ။
ငါ့အတွက် နွားနို့ တချို့ ယူလာခဲ့ပါ။

The tiger said:

*Oh crow! How can I kill the buffalo? I am old and weak.
I need to drink milk to kill the buffalo. Go to the cow,
explain your situation, and bring me some milk.*

Hawwa geye gaiwar hase
bade ààros goijje:
Gai ya ray gai ya
Deta ray dut
Haito Bàgya
Aanito bol
Maittam muish
Loitam Shing
Kuittam maçre
Banaitam añre
Tultam ray fañni
Duitam tud
Haitam chil folor gud

ကျီးကန်းကလည်း နွားမဆီ သွားပြီး ဤသို့
ပြောခဲ့၏။ အို နွားမရယ် ကျေးဇူးပြု၍ ကျွန်ုပ်ကို နို့
နည်းနည်းလောက်ပေးပါ။ ကျွန်တော် ကျားမင်းကို ပေးဖို့
အတွက်ပါ။ ကျားမင်းက ထို နို့သောက်ပြီး အားဖြည့်ကာ
ကျွဲကို သတ်ရန် ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးရင် ကျွန်တော် ၎င်း၏
ဦးချိုတွေကို ယူပြီး မြေထူးကာ မြေအိုး ပြုလုပ်ရန်
ဖြစ်ပါတယ်။ ထို မြေအိုးဖြင့် ရေခပ်၍ ကျွန်ုပ်၏ နှုတ်သီးကို
ဆေးကာ သခွားသီး စားရန် ဖြစ်ပါတယ်။

The crow went to the cow and pleaded:
Oh dear cow!
Please give me some milk
To give to the tiger
To give her energy
To kill the buffalo
To take his horn
To dig the soil
To make a clay pot
To hold water
To wash my beak
To eat a cucumber

Gaiye huiye hawwa owa re:
*Oh hawwa! Aàr sou dòur ouigeyoi
hetalla aàr tou dut beshe nai.
Ausse zodi tui aàre kayr doss,
àayai toure dut deyum. Za ailla
owar hase bade aaros gor kesso
kayralla.*

နွားမက ကျွဲကို ဤသို့ ပြန်ပြော၏ အို ကျီးကန်းရယ်
ငါ့သားကလေး ကြီးလာပြီ။ ဒါကြောင့် ငါ့မှာ နို့ အများကြီး
မရှိပါဘူး။ တကယ်လို့ မင်း ငါ့ကို မြတ်ပေးရင် ငါ
မင်းကို နို့ပေးနိုင်မယ်။ မင်း လယ်သမားဆီ သွားပြီး
မြတ်ယူလာပေးပါ။

The cow said to the crow:
*Oh crow! My calf has grown so I don't have much milk.
If you give me grass, I can give you milk. Go to the farmer
and ask him for some grass.*

Hawwa owa geye ailla owar
hase bade ààros gojje:

Ailla ray ailla

Deta ray kayr

Haito gaiye

Hoito bol

Deto dud

Aanito bol

Maittam muish

Loitam Shing

Kuittam maçre

Banaitam añre

Tultam ray fañni

Duitam tud

Haitam chil folor gud

ကျီးကန်းက လယ်သမားဆီ သွားပြီး ဤသို့
အသနားခံလေ၏။ အို လယ်သမားကြီးရယ်
ကျေးဇူးပြု၍ ကျွန်တော်အား နွားမကို ပေးရန် မြက် တချို့
ပေးကမ်းပါ။ မြက်ကျွေးပြီး နွားမ နို့ရယူရန်ဖြစ်ပါတယ်။ထို
နို့ကို ကျားအား တိုက်ပြီး ကျား အားရှိလာရန်
ဖြစ်ပါတယ်။ကျားအားရှိလာတဲ့ အခါ ကျွဲကို သတ်ခိုင်းပြီး
၎င်း၏ ဦးချိုကို ယူရန် ဖြစ်ပါတယ်။ထို ဦးချိုဖြင့် မြေထူးပြီး
၎င်း မြေဖြင့် မြေအိုးပြုလုပ်ရန် ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုမြေအိုးဖြင့်
ရေသယ်လာပြီး ကျွန်ုပ်၏ နှုတ်သီးကို ဆေးကာ သခွားသီး
စားရန် ဖြစ်ပါတယ်။

The crow went to the farmer and pleaded:

Oh dear farmer!

Please give me some grass

To give to the cow

To get milk

To give to the tiger

To give her energy

To kill the buffalo

To take his horn

To dig the soil

To make a clay pot

To hold water

To wash my beak

To eat a cucumber

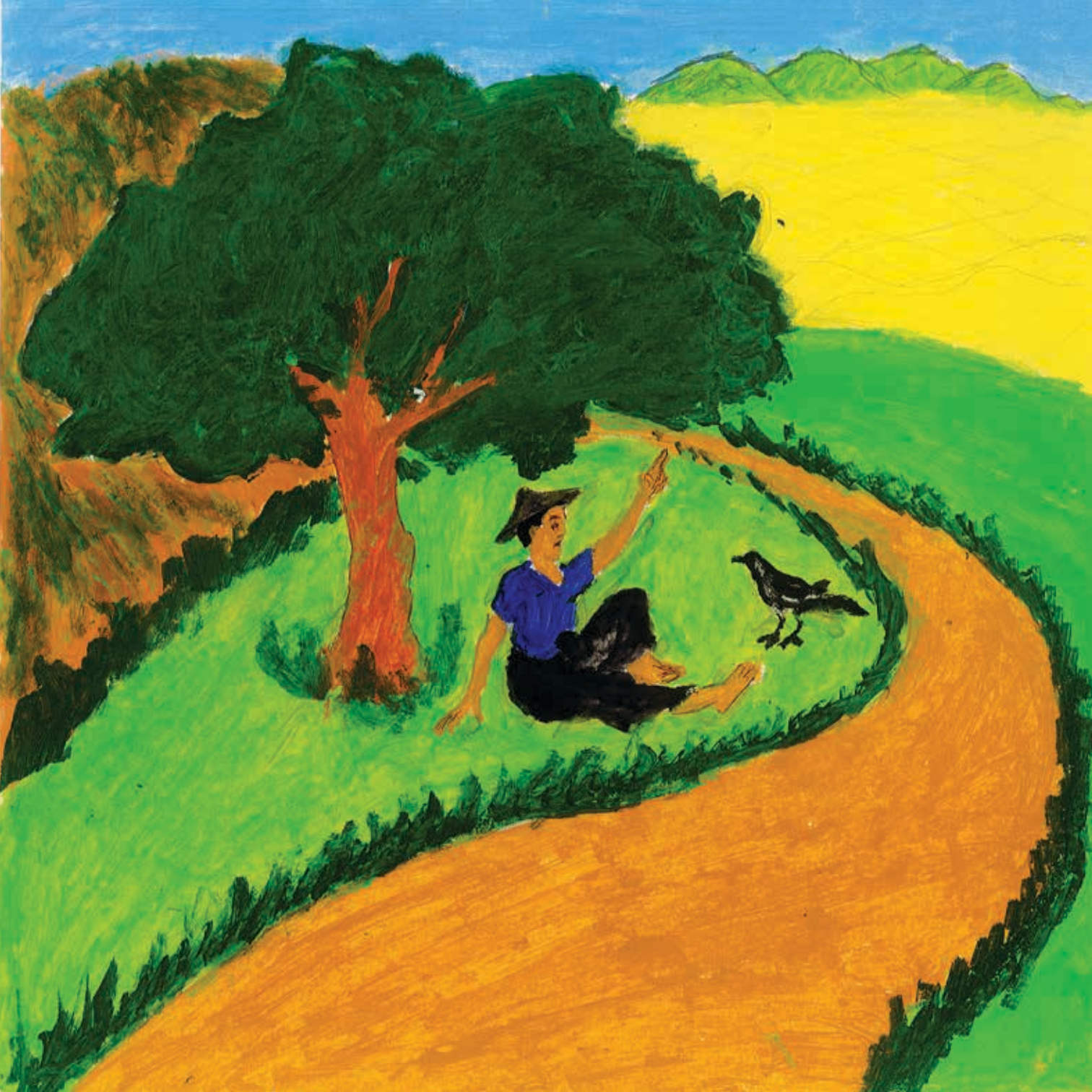

Ailla owaye hoyede:
*Oh ààdojja hawwa! ausse
zodi tui tuloss kayr toùr tud
loi gai ore habai tou, hebar fat
no borebo. Za hoñijjar here
bade aaros gor akkan haseilla
kayr hait tou.*

လယ်သမားက ဤသို့ ပြန် ပြော၏။ အို ကျီးကန်းရယ်
တကယ်လို့ နွားမကို ကျွေးဖို့ မင်းရဲ့ နှုတ်သီးဖြင့် မြက်ခူးပြီး
ကျွေးလျှင် နွားမ ဝိုက်ပြည့်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပန်းပဲ ဆရာဆီ
သွားပြီး မြက်ရိတ်နိုင်ရန် တံစဉ်း တောင်းယူလာပါ။

The farmer said:

*Oh dear crow, if you pluck the grass with your beak
to feed the cow, her stomach will not be filled. Go to
the blacksmith and ask for a scythe to reap the grass.*

Hawwa owa geye hoñijja
owar hase bade aàros gojje:

Hoñijja ray Hoñijja

Deta hañsi

Kaittam kayr

Haito gaiye

Hoito bol

Deto dud

Aanito bol

Maittam muish

Loitam Shing

Kuittam maçre

Banaitam añre

Tultam ray fañni

Duitam tud

Haitam chil folor gud

ကျီးကန်းကလည်း ပန်းပဲ ဆရာဆီ သွား၍ ဤသို့
အသနားခံလေ၏။ အို ပန်းပဲ ဆရာရယ်
ကျေးဇူးပြုပြီး ကျွန်ုပ်ကို တံစဉ်း တစ်လက် ပေးသနားပါ။
ထို တံစဉ်းဖြင့် မြက်ရိတ်ပြီး နွားမအား ကျွေးကာ နို့
ရယူရန် ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုနို့ကို ကျားအားရှိလာရန် တိုက်ပြီး
ကျွဲကို သတ်ခိုင်းရန် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွဲကို သတ်ပြီး ၎င်း၏
ဦးချိုကို ရယူကာ မြေထူးရန် ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုမြေဖြင့်
မြေအိုး ပြုလုပ်၍ ရေခပ်ပြီး ကျွန်ုပ်၏ နှုတ်သီးကို ဆေးကာ
သခွားသီး စားရန် ဖြစ်ပါတယ်။

The crow went to the blacksmith and pleaded:

Oh blacksmith!

Please give me a scythe

To reap the grass

To give to the cow

To get milk

To give to her tiger

To give him energy

To kill the buffalo

To take his horn

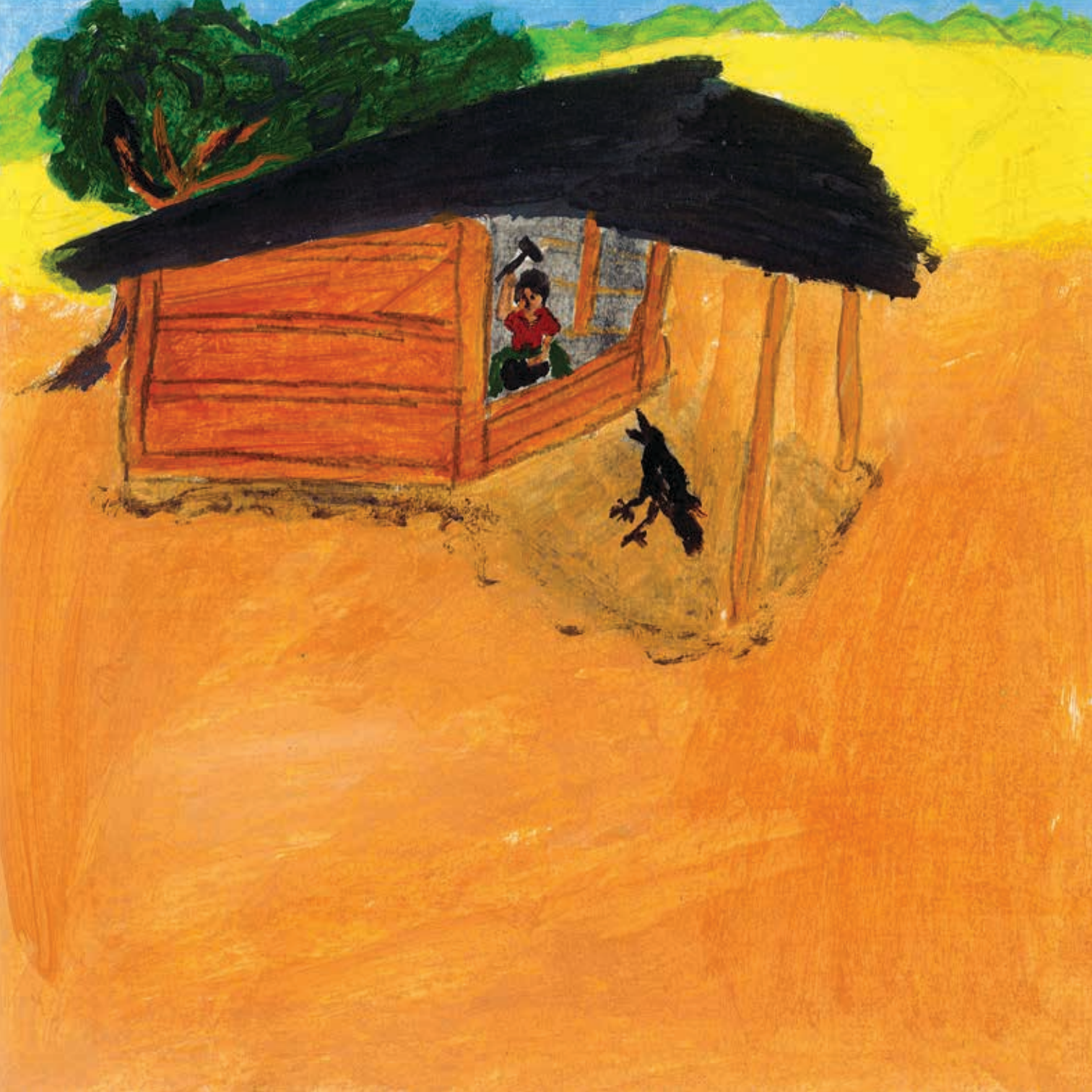
To dig the soil

To make a clay pot

To hold water

To wash my beak

To eat a cucumber

Hoñijja owa ye hoyede:
*Oh hawwa! ài bese faylaiye āar
hāsi gin. Àai nua akkan banai
deyum, mogor āat tun oin hawno
nai. Za gor ganot zere āar bou
take, aros gor oinolla, bade āaniç
heyān āar here tuallah hase
bani tou.*

ပန်းပဲဆရာက ဤသို့ ပြန် ပြော၏။ အို.....ကျီးကန်း ငါ
တံစဉ်း အားလုံးကို ရောင်းခဲ့ပါပြီ။ မင်းအတွက်ဆို အသစ်
တစ်လက် လုပ်ပေးနိုင်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ငါ့မှာ မီး မရှိပါဘူး။
အိမ်ကို သွားပါ။ အဲဒီမှာ ငါ့ ချွေးမ ရှိတယ်။ မင်းအတွက်
တံစဉ်း တစ်လက် ပြုလုပ်နိုင်ဖို့ အတွက် သူ့ဆီက မီးခဲ
တောင်းယူပြီး ငါ့ဆီ ယူလာခဲ့ပါ။

The blacksmith said:

*Oh crow! I have sold all my scythes. I can make you a new
one, but I don't have any fire. Go to the house where my
daughter-in-law lives, ask her for fire, and bring it to me
to make a scythe for you.*

Hawwa owa geye bou`r

hese bade aàros gojje:

Bow ray bow

Deta ray oin

Baanito hañse

Kaittam kayr

Haito gaiye

Hoito bol

Deto dud

Aanito bol

Maittam muish

Loitam Shing

Kuittam maçre

Banaitam añre

Tultam ray fañni

Duitam tud

Haitam chil folor gud

ကျီးကန်းက ချွေးမဆီကို သွားခဲ့ပြီး ဤသို့
အသနားခံလေ၏။ အို ချွေးမ ကျေးဇူးပြု၍ ကျွန်ုပ်ကို
မီးခဲပေးသနားပါ။ ထို မီးခဲဖြင့် တံစဉ်း ပြုလုပ်၍
မြက်ရိတ်ကာ နွားမအား ကျွေးရန်ဖြစ်ပါတယ်။ နွားနို့ရယူပြီး
ကျားကို တိုက်ရန် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျားက နွားနို့သောက်ပြီး
အားရှိလာတဲ့ အခါ သူ့ကို ကျွဲအား သတ်ခိုင်းရန်
ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွဲကို သတ်ပြီး ၎င်း၏ ဦးချို ယူရန် ဖြစ်ပါတယ်။
ထို ဦးချို ဖြင့် မြေထူးပြီး မြေအိုး ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်ပါတယ်။
ထို မြေအိုးဖြင့် ရေခပ်ယူလာပြီး ငါ့ နှုတ်သီးကို ဆေးကာ
သခွားသီး စားရန် ဖြစ်ပါတယ်။

The crow went to the daughter-in-law and pleaded:

Oh daughter-in-law!

Please give me fire

To make a scythe

To reap the grass

To give to the cow

To get milk

To give to her tiger

To give him energy

To kill the buffalo

To take his horn

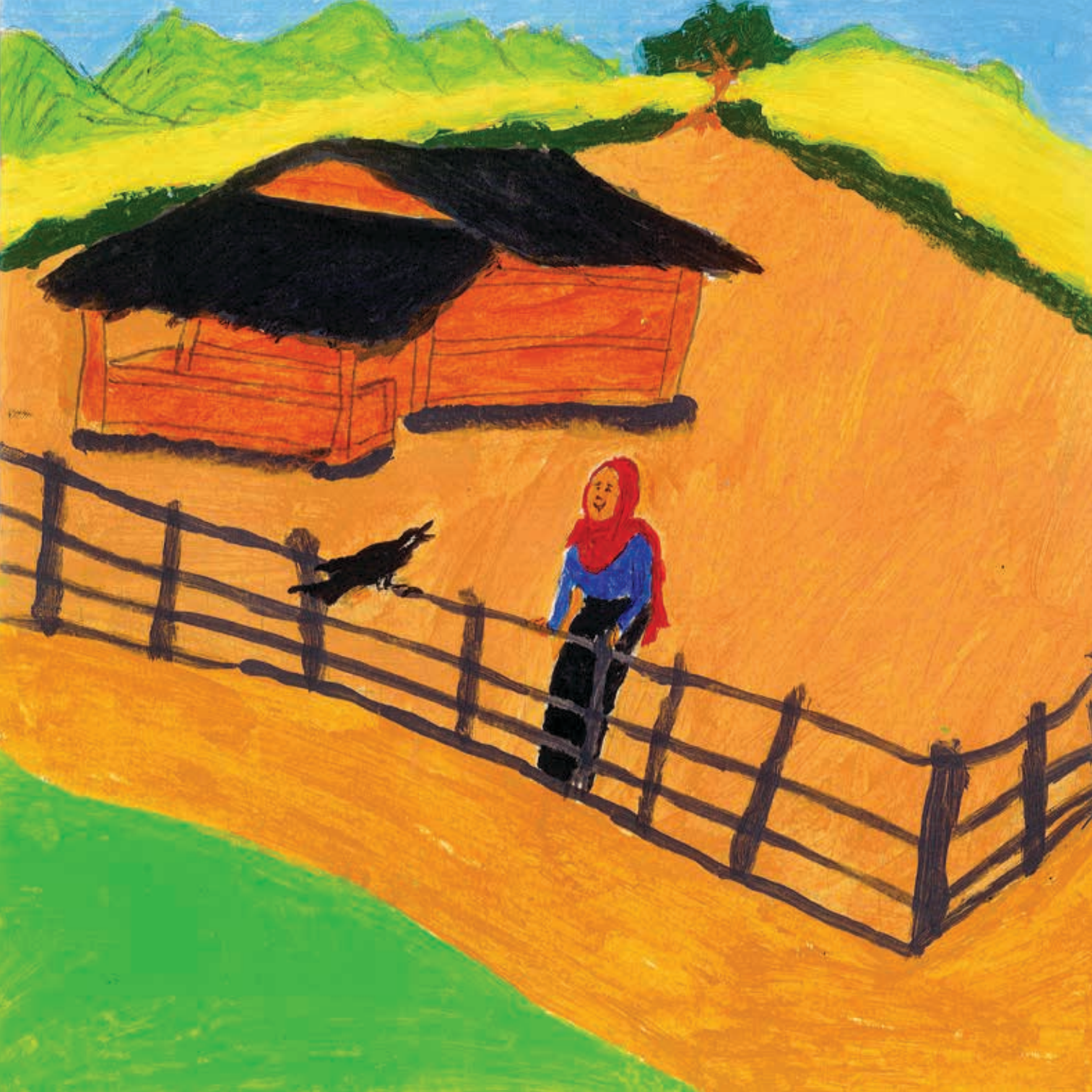
To dig the soil

To make a clay pot

To hold water

To wash my beak

To eat a cucumber

Bou owa ye oin deye
hawwa owa re.

ရွေးမက မီးခဲကို ကျီးကန်းအား ပေးလိုက်ပါတယ်။

The daughter-in-law gave fire to the crow.

Fayila, heba ye oinnan hibar
tuddot loiye. Hawwa owar
tud zoli geyoi.

ပထမဦးဆုံး သူက မီးခဲကို ကျီးကန်း၏ နှုတ်သီးမှာ
ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျီးကန်း၏ နှုတ်သီးမှာ မီးလောင်
သွားခဲ့ပါတယ်။

First, she put fire on its beak.

The crow's beak burned.

Bade, heba ye oinnan deye
hebar tang ore. Hawwa owar
tang zoli geyoi.

ထိုနောက် သူက မီးခဲကို သယ်ယူသွားဖို့ ၎င်း၏
ခြေထောက်ပေါ် တင်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ၎င်း၏
ခြေထောက်တွေလည်း မီးလောင် သွားခဲ့ပါတယ်။

Then, she gave fire to its legs.
The crow's legs burned.

Aaherit, heba ye oinnan hebar
fakkore deye. Hawwa owar
gaã gun zoli geyoi, bade heba
mori geyoi.

နောက်ဆုံးမှာ သူက မီးခဲကို ကျီးကန်း၏ အတောင်ပံတွေမှာ
ထည့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျီးကန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံး
မီးလောင်ကျွမ်း သွားခဲ့ပြီး သေဆုံးသွားခဲ့ပါတယ်။

Finally, she gave fire to its wings.
The crow's body burned, and it died.

ROHINGYA
CULTURAL
MEMORY
CENTRE